

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(prosinec 2019)

★ Úřad evropského veřejného žalobce

Ve dnech 2. a 3. prosince proběhlo v rámci Rady zasedání ministrů spravedlnosti členských států, jež byli Komisí informováni ohledně implementace nařízení o úřadu evropského veřejného žalobce. Nově jmenovaná evropská veřejná žalobkyně paní Laura Codruta Kövesi představila své vize pro výkon mandátu, zejména co je potřeba učinit, aby tato instituce byla plně funkční do konce roku 2020. Mezi těmito opatřeními uvedla implementaci směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie; adaptace nařízení o úřadu evropského veřejného žalobce v členských státech; jmenování evropských žalobců do funkce; dosažení dohody ohledně počtu delegovaných žalobců a vytvoření funkčního systému řízení případů. Zdůraznila rovněž potřebu vyhradit na tuto instituci adekvátní lidské a finanční zdroje.

★ Modernizace justiční spolupráce: Rada přijala mandáty k jednání o nařízení o dokazování a nařízení o doručování písemností

Rada dne 3. prosince přijala svůj vyjednávací postoj ke dvěma pozměněným nařízením – nařízením o dokazování a nařízením o doručování písemností. Předsednictví Rady nyní na základě těchto mandátů zahájí jednání s Evropským parlamentem. V návrzích nařízení se stanoví modernizace justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech při dokazování a doručování písemností. Navrhované změny si kladou za cíl zlepšit účinnost a rychlost přeshraničních soudních řízení využitím digitalizace a moderních technologií, a zajistit tak lepší přístup stran ke spravedlnosti a spravedlivému procesu. Změny obou nařízení zahrnují povinné používání elektronického decentralizovaného informačního systému, složeného z propojených vnitrostátních informačních systémů, pro zasílání písemností a žádostí mezi členskými státy. Těmito návrhy nařízení se Komise rovněž pověřuje tvorbou, údržbou a budoucím vývojem referenčního softwaru, který si členské státy mohou zvolit jako svůj koncový systém namísto vnitrostátního informačního systému. Pokud jde o doručování písemností, podle nově navržených pravidel lze písemnosti doručovat

elektronicky a přímo adresátovi se známou adresou v jiném členském státě, pokud adresát předem udělil výslovný souhlas. Doručování lze provádět prostřednictvím kvalifikovaných služeb elektronického doporučeného doručování nebo – za dodatečných podmínek – elektronickou poštou. V rámci návrhu nových pravidel se rovněž podporuje využívání videokonferencí nebo jiných technologií komunikace na dálku při dokazování, jehož součástí je výslech svědka, strany nebo znalce nacházejícího se v jiném členském státě.

Oba obecné přístupy jsou k dispozici v českém jazyce zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14599-2019-INIT/cs/pdf> a zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14601-2019-INIT/cs/pdf>

Pracovní metody Komise Ursuly von der Leyenové

Komise vedená Ursulou von der Leyenovou dne 4. prosince zveřejnila své pracovní metody, s jejichž pomocí bude kolegium komisařů v příštích pěti letech naplňovat program nové předsedkyně – Agendu pro Evropu. Na prvním místě je kolegialita, transparentnost a efektivita. V důsledku tohoto všichni členové Komise zveřejní všechny schůzky a kontakty týkající se politik EU a jejího rozhodovacího procesu. Představené pracovní metody jsou v řadě ohledů nové a mění způsob práce Komise zejména pokud jde o úlohu výkonných místopředsedů, vysokého představitele a místopředsedy, místopředsedů a skupin komisařů. Dále byla zřízena nová skupina pro koordinaci vnější činnosti (EXCO). Tato skupina pro koordinaci vnější činnosti bude mimo jiné každý týden projednávat aktuální mezinárodní otázky a koordinovat postoje, jež mají být zaujaty na mezinárodních fórech nebo summitech, a připravovat tak zasedání kolegia. Dalším prvkem pracovních metod je příprava na digitální transformaci Komise, jejíž zasedání budou probíhat „bezpapírově“.

Pracovní metody jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_19_6280

Nový evropský inspektor ochrany údajů

Dne 5. prosince byl jmenován Radou do funkce evropského inspektora ochrany údajů pan Wojciech Wiewiórowski z Polska. Tento mandát bude zastávat po dobu pěti let. Úřad evropského inspektora ochrany údajů je nezávislou institucí, jež má zejména za cíl zajistit ochranu osobních údajů, pokud jde o jejich zpracování ze strany evropských institucí a zároveň poskytuje evropským institucím poradenství v otázkách zpracování údajů a úzce spolupracuje rovněž s národními orgány pro ochranu osobních údajů.

Více informací o tomto úřadu je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://edps.europa.eu/edps-homepage_en?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Wojciech+Wiewi%c3%b3rowski+appointed+European+Data+Protection+Supervisor

Závěry Rady o strategických prioritách v oblasti praní špinavých peněz a potírání financování terorismu

Rada dne 5. prosince v rámci zasedání ECOFINU schválila své závěry ohledně strategických priorit v oblasti praní špinavých peněz a potírání financování terorismu. Závěry jsou přímou reakcí na unijní strategickou agendu pro období 2019-2024, v rámci níž Evropská rada volá po posílení spolupráce, sdílení informací a vytváření společných nástrojů v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti. Rada v závěrech zmiňuje nedávná opatření, která si kladou za cíl posílit AML pravidla, zejména implementaci 5. AML směrnice z května 2018, nové směrnice o kapitálových požadavcích pro banky (CRD V.) z května 2019 a hodnocení fungování evropských orgánů dohledu z 2. prosince 2019. Rada v závěrech vyzývá k rychlé implementaci AML předpisů do právních řádů členských států a zajištění jejich prosazování. Rada vyzývá Komisi k analýze možných dalších iniciativ na podporu stávajících AML pravidel, zejména co se týče zajištění robustnější a efektivnější spolupráce mezi orgány zapojenými do boje proti praní špinavých peněz, zda je zapotřebí další regulace a jaké jsou možnosti, výhody a nevýhody možného přesunu některých dohledových pravomocí na unijní orgán.

Kompletní text je k dispozici v českém jazyce zde: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14823-2019-INIT/cs/pdf>

Vzdělávací program pro advokáty pro asistenci klientům při mediaci

CCBE spolu s Evropskou komisí pro efektivnost soudnictví (CEPEJ) vypracovala vzdělávací program pro advokáty v oblasti mediace, jež byl 5. prosince schválen na plenárním zasedání CEPEJ a publikován 6. prosince. Účelem tohoto programu je zajistit implementaci Příručky CEPEJ o mediaci, na jejímž vypracování se rovněž CCBE podílela a rovněž poskytnout advokátním komorám základní vzdělávací program o mediaci, jež mohou následně rozpracovat.

Kompletní text vzdělávacího programu je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://rm.coe.int/cepej-2019-21-en-training-programme-for-lawyers-to-assist-clients-in-m/1680993304>

Zlepšování ochrany zdraví a bezpečnosti při práci

Rada dne 10. prosince přijala závěry, v nichž Komise vyzývá, aby předložila nový strategický rámec EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027, a nabídla se, že k tomuto strategickému rámci přispěje. V závěrech se uznává, že bylo dosaženo některých pozitivních výsledků, neboť mnoho členských států přijalo na základě stávajícího rámce vnitrostátní akční plány. Komise, členské státy a sociální partneři se vyzývají, aby zintenzivnili své úsilí v oblasti měnícího se pracovního trhu,

mimo jiné v oblasti psychologických rizik, pracovních úrazů a nemocí z povolání a začlenění pracovníků s postižením a starších pracovníků.

Kompletní dokument je k dispozici v českém jazyce zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14630-2019-INIT/cs/pdf>

Zpráva Agentury EU pro základní práva o podmínkách ve vazbě a věznění v trestních věcech v EU

Dne 11. prosince zveřejnila Agentura EU pro základní práva (FRA) zprávu s názvem „Podmínky ve vazbě/vězení v trestních věcech v EU: pravidla a realita“, jež stanoví minimální standardy pro vazbu na mezinárodní a evropské úrovni a jejich promítnutí do národních právních řádů. Zpráva rovněž pojednává o tom, jak tyto standardy mají být prosazovány v praxi. Zaměřuje se na velikost cel, vycházky, hygienu, zdravotní péči a násilí. Závěry mají napomoci soudcům a dalším zástupcům právních profesí v hodnocení, zda jsou vězni vystaveni riziku nelidského a ponižujícího zacházení a zda dochází k porušování jejich základních práv. Zpráva FRA může být zejména užitečná v přeshraničních případech, např. při vydání evropského zatýkacího rozkazu. FRA zároveň vypracovala databázi, na základě údajů z let 2015-2019, ohledně omezení osobní svobody v trestních věcech, která obsahuje národní standardy, právní předpisy a zprávy o monitoringu podmínek ve vazbách a vězeních napříč EU.

Kompletní zpráva je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://fra.europa.eu/en/publication/2019/criminal-detention>

Nová pravidla ohledně přeshraničního přemístění sídla, fúze a rozdělení

Dne 12. prosince byla v Úředním věstníku EU publikována nová směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení, jež vstoupí v platnost od 1. ledna 2020. Směrnice navazuje na směrnici 2017/1132 upravující přeshraniční fúze kapitálových společností. Jelikož směrnice 2017/1132 stanovuje pouze pravidla pro vnitrostátní rozdělení akciových společností, bylo dále vhodné stanovit pravidla upravující přeshraniční fúze a rozdělení. Vedle nových pravidel pro přemístění sídla společností stanovuje tato směrnice pravidla pro přeshraniční rozdělení společností, a to jak odštěpením, tak i rozštěpením, ale tato pravidla se vztahují pouze na přeshraniční rozdělení, jež zahrnují vznik nových společností. Tato směrnice neposkytuje harmonizovaný rámec pro přeshraniční rozdělení, při nichž společnost převádí jmění na jednu nebo více existujících společností, protože tyto případy byly považovány za příliš složité, jelikož vyžadují zapojení příslušných orgánů z několika členských států a znamenají další rizika z hlediska obcházení unijních a vnitrostátních pravidel. Možnost vytvořit společnost vyčleněním, stanovená v této směrnici, nabízí společnostem nový harmonizovaný postup na vnitřním trhu.

Kompletní text směrnice je k dispozici zde: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/2121/oj>

Agentura EU pro základní práva (FRA) publikovala studii ohledně technologie rozeznávání obličejů

Agentura EU pro základní práva publikovala koncem roku 2019 studii s názvem „Technologie rozeznávání obličejů: hledisko základních práv v kontextu vymáhání práva“. Dokument analyzuje dopady vývoje, užití a regulace technologie rozeznávání obličejů na základní práva. Vychází z analýz poslední doby, nashromážděných dat a rozhovorů s experty a zástupci národních orgánů, jež se zabývají testováním technologií rozeznávání obličejů. Závěrečná pasáž krátce pojednává o aplikovatelném právu na úrovni EU a Rady Evropy. Závěry této studie budou rovněž zapracovány do připravovaného dokumentu CCBE ohledně právních aspektů umělé inteligence.

Kompletní studie je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-facial-recognition-technology-focus-paper.pdf

Unie kapitálových trhů: Předsednictví a Parlament dosáhly předběžné dohody o pravidlech pro platformy skupinového financování

Finské předsednictví Rady a Evropský parlament dosáhly dne 19. prosince politické dohody o novém rámci, který platformám skupinového financování usnadňuje poskytování jejich služeb v celé EU. Nová pravidla odstraní překážky bránící tomu, aby tyto platformy fungovaly přeshraničně, a to harmonizací minimálních požadavků pro působení na jejich domácím trhu a v jiných zemích EU. Rovněž zvýší právní jistotu prostřednictvím společných pravidel ochrany investorů. Skupinové financování je nově vznikající alternativní forma financování, která typicky pomocí internetu propojí ty, kteří mohou poskytnout, půjčit nebo investovat peníze, přímo s těmi, kteří potřebují financování pro konkrétní projekt. Pro začínající podniky a jiné malé a střední podniky jsou bankovní úvěry často drahé nebo těžko dostupné z důvodu chybějící úvěrové historie nebo nedostatečného hmotného zajištění. Skupinové financování může být užitečným náhradním zdrojem financování, zejména v raných fázích podnikání. Rámec vymezuje společná pravidla v oblasti povolování a dohledu pro vnitrostátní příslušné orgány. Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) bude mít posílenou úlohu při usnadňování koordinace a spolupráce prostřednictvím závazného mechanismu pro urovnávání sporů mediací a vypracovávání technických norem.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/12/19/capital-markets-union-presidency-and-parliament-reach-preliminary-agreement-on-rules-for-crowdfunding-platforms/>

Judikatura SDEU a ESLP

ESLP: Rozsudek ve věci Kirdök a další proti Turecku (stížnost č. 14704/12) ze dne 3. prosince 2019

Neoprávněné zabavení elektronických dat chráněných advokátní povinností mlčenlivosti

Ve věci Kirdök a další proti Turecku (stížnost č. 14704/12) Evropský soud pro lidská práva **jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení článku 8** (právo na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Stěžovatelé – advokáti podali k ESLP stížnost, která se týkala zabavení jejich elektronických dat soudními orgány za účelem trestního řízení proti jinému advokátovi (panu Ü.S.), který s nimi sdílel advokátní kancelář.

ESLP rozhodl, že zabavení elektronických dat stěžovatelů, které byly chráněny advokátní povinností mlčenlivosti, a následné odmítnutí tato data vrátit stěžovatelům nebo je zničit neodpovídalo naléhavé sociální potřebě a nebylo nutné v demokratické společnosti. ESLP rovněž poukázal na nedostatečné procesní záruky uplatňované tureckými soudními orgány.

Celý rozsudek je k dispozici ve francouzském jazyce zde: <http://hudoc.echr.coe.int/en/g?i=001-198805>

SDEU: Rozsudek ve věci C-421/18 Ordre des avocats du barreau de Dinant (Advokátní komora v Dinantu, Francie) proti JN z 5. prosince 2019

SDEU se ve svém rozsudku reagujícím na předběžnou otázku podanou advokátní komorou v Dinantu zabýval výkladem článku 7 bodu 1 písm. a) nařízení č. 1215/2012, který stanoví: „Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována, 1) a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn...“

Výše uvedený článek musí být vykládán v tom smyslu, že žaloba, kterou se advokátní komora domáhá, aby některému z jejích členů bylo nařízeno zaplatit dlužné roční členské příspěvky jimiž mají být financovány hlavně takové služby, jako jsou pojišťovací služby, musí být považována za žalobu, „jejíž předmět tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud tyto příspěvky představují protiplnění za služby poskytované touto komorou svým členům a pokud s nimi dotčený člen dobrovolně souhlasil.

Spor, který se týká povinnosti advokáta platit roční členské příspěvky, jež dluží advokátní komoře, spadá do působnosti uvedeného nařízení pouze za podmínky, že tato komora neuplatňuje, když požaduje po tomto advokátovi, aby splnil tuto povinnost, výsady veřejné moci na základě použitelného vnitrostátního práva, což musí opět ověřit předkládající soud.

Celý rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=221327&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3784224>

SDEU: Stanovisko generálního advokáta Henrika Saugmandsgaarda ØE ve věci C 667/18 ze dne 11. prosince 2019

Advokátní komory z Belgie (Advokátní komora vlámských advokátů a advokátní komora francouzsky a německy hovořících advokátů) podaly dne 23. října 2017 u Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) návrh na prohlášení neplatnosti zákona ze dne 9. dubna 2017, kterým se mění zákon o pojištění a jehož cílem je zajistit možnost svobodně si ve smlouvě o pojištění soudní ochrany vybrat advokáta nebo jinou osobu, která má podle práva použitelného na řízení požadovanou kvalifikaci k obhajování zájmů zastoupeného ve všech fázích soudního řízení. Komory uplatnily na podporu tohoto návrhu dva důvody, přičemž jeden z nich vychází z porušení článků 10 a 11 Ústavy, ve kterých jsou zakotveny zásady rovnosti a zákazu diskriminace, ve spojení s čl. 201 směrnice 2009/138.

Advokátní komory tvrdí, že zákon ze dne 9. dubna 2017, který nepočítá s tím, že pojistník v rámci pojištění právní ochrany má možnost svobodně si vybrat advokáta v mediačním řízení, není v souladu s článkem 201 směrnice 2009/138. Namítají, že zejména z judikatury Soudního dvora týkající se pojmu „soudní[...] nebo správní řízení[...]“, který je uveden v tomto článku, lze vyvodit, že pojem „soudní řízení“ nelze vykládat restriktivně. Rovněž tvrdí, že za součást soudního řízení ve smyslu článku 201 směrnice 2009/138 lze z různých hledisek považovat dobrovolnou i soudní mediaci.

Ústavní soud v rámci předběžné otázky Soudní dvůr žádá, aby upřesnil, jaký je smysl a rozsah působnosti pojmu „soudní řízení“ uvedeného v čl. 201 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/138.

Generální advokát navrhuje, aby Soudní dvůr na předběžnou otázku položenou Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) odpověděl následovně:

„Článek 201 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby byla vnitrostátním právním předpisem vyloučena možnost pojistníka v rámci pojištění právní ochrany svobodně si vybrat advokáta nebo zástupce v případě soudní nebo mimosoudní mediace.“

Celé znění stanoviska generálního advokáta v českém jazyce je k dispozici zde:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=221481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4799551>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK